

After-Life pleje plan
for

“Saltholm”

Periode: 2012-2022

Niels Damm

Amphi Consult
v./Lars Briggs
www.amphi.dk

1

1. Lokalitetsbeskrivelse

Saltholm er projektområde nr. 12 i LIFE BaltCoast projektet og er en del af det omkring 7.218 ha store NATURA2000 område "Saltholm og omliggende hav".

Saltholm er ejet af Saltholmsejerlauget. Øen er underlagt fredning der bl.a. tilsiger at drift af strandene ikke må ændres og at der er adgangsforbud til øen bortset fra den nordligste del i fuglenes yngletid. Hunde er forbudt adgang og der er ingen firbenede rovdyr på øen.

Saltholm har i århundreder været drevet af bønder fra Dragør med sommergræssende køer. Øen er den vigtigste østdanske strandengslokalitet for ynglende vadefugle, og er en meget vigtig lokalitet for trækkende og fældende kystfugle.

2. Aktiviteter i LIFE BaltCoast

Overblik over aktiviteter i LIFE projektet. Fremhæv de væsentligste resultater og udfordringer.

Ved projektets start blev der igangsat helårsgræsning af Saltholm med galloway køer. Dog undtaget den sydligste del, som er permanent frahegnet som fredet ynglested for bl.a. gæs. Forpagteren boede på Holmegaarden. Strandene stod med høj vegetation, et tykt lag førne og lavningerne var tilgroede med bl.a. strandkogleaks.

Den høje vegetation i det tidligere yngleområde for Engryle og Brushane syd for Brækket blev slået af årligt fra 2006-2010. Tanken var at stimulere køernes afgræsning af området ved nyvækst af græsset.

Et højt græsningstryk, to langvarige og hårde vintre samt høslæt bevirkede at strandengen i 2011 og 2012 var meget godt afgræsset.

Afgræsningen er støttet ved at etablere:
to fangfolde på den vestlige side af øen.
en lade til hø og skjul til køer på østlige side af øen.
oprensning af vandingshuller
vandingsanlæg til køer

Herudover er der restaureret stendiger som skjulested for grønbroget tudse. Under den nye lade, ved Holmegaarden og bag de restaurerede stendiger er der etableret vinteropholdssteder for grønbroget tudse.

Ved slutningen af projektet var vegetationen bidt så meget ned på øen at det ikke var muligt at slå hø som vinterfoder. Forpagteren flyttede fra øen i efteråret 2011, og i 2012 var køerne kun på øen fra april til november.

Holmegaarden under oversvømmelse

Lade med solceller til vandingspumpe

fangfold ved Holmegaarden

Venstre side høslæt, højre side uden høslæt

Venstre side høslæt, højre side uden høslæt

Vurdering af strandengens tilstand for ynglende vadefugle, Amphi og Taarnby Kommune juni 2012

Strandeng juli 2011

Strandeng juni 2012

Strandeng juli 2011

www.life-baltcoast.de
Ostseelagunen schützen

MAREK
Ampel
CONRADT
EAF

Massiv tilgroning med strandkogleaks i lavninger, oktober 2010

Strandkogleaks i lavninger enten væk eller stærkt reduceret, juli 2011

Oprensning af vandingshul

Oprensset vandingshul

bestanden af blå iris på Saltholms nordspids har klaret sig fint med græsningstrykket

3. Aktuel bevaringsstatus og trusler

3.1. *Habitater*

Der er opnået et fantastisk godt ynglested for de sjældne vadefugle Engrylle, Brushane og Stor kobbersneppe. Hele det afgræssede område var i en virkelig fin tilstand ved projektets afslutning.

Mulighederne for at bevare den grønbrogede tudse på øen er forbedrede ved etablering af sommer og vinter skjulesteder og oprensning af nogle af de vandhuller, de yngler i.

3.2. Arter

Strandtudsen er formentlig uddød på øen, sandsynligvis inden projektet startede. Den grønbrogede tudse har en relativt lille bestand Saltholms areal og utallige ynglesteder taget i betragtning. Der er sandsynligvis en stor prædation på tudserne grundet mangel på skjulesteder. Den fint afgræssede strandeng er et klart bedre levested for grønbroget tudse end den høje vegetation før projektet.

Tabel 1: SWOT analyse af forholdene i området.

SWOT	Bidraget til at nå mål	Skadeligt for at nå mål
Lokale faktorer som styrker eller svækker	Styrker	Svagheder
	Naturligt habitat kompleks med vidtstrakte strandenge og utallige lavninger og loer med naturlig hydrologi	Der er vanskelige adgangsforhold til Saltholm, som ikke har standard civiliserede faciliteter som elektricitet og rindende vand . Det er derfor ikke nemt at tiltrække en forpagter til at passe de græssende dyr.
	Største og mest betydningsfulde strandengshabitat i det Østlige Danmark	Afgræsning af øen er afhængig af at der kan skaffes godt drikkevand til kreaturer og får.
	Området er ikke påvirket af intensiv landbrugsdrift, industri eller bymæssig bebyggelse	Mangel på naturlige strukturer som sommer- og vinter opholdssted for grønbroget tudse begrænser sandsynligvis bestanden
	Området er direkte påvirket af havet og hovedparten af øen er oversvømmet af havet årligt	
	Store områder med naturlige ynglesteder for vadefugle og grønbroget tudse	
	Bygninger og stendiger fungerer som sommer og vinter skjulesteder for grønbroget tudse	
	For ynglefugle er øen godt beskyttet i form af stærke restriktioner i offentlig adgang og total forbud mod hunde på øen	
Pattedyr prædatorer er ikke tilstede på øen		
Eksterne faktorer som styrker eller svækker	Muligheder	Trusler
	Ejerskabet er administreret af Saltholmsejerlauget, kommunikation er i princippet enkel og operationel med kun ét kontaktpunkt for hele øen	Saltholmsejerlaugets besyrelse besidder ikke den nødvendige viden og kapacitet til på egen hånd at pleje Saltholm med det mål at opnå områdets potentiale for vadefugle og vandfugle
	Saltholmsejerlauget kan opnå store og regionalt vigtige bestande af truede arter på Saltholm hvis plejen bliver udført under vejledning af eksperter og hvis fokus og midler øremærkes for disse tiltag	Taarnby Kommune har ingen tradition for at finansiere habitatpleje

Et stort potentiale og regional betydning som ynglested for Engryle, Brushane og Stor Kobbersneppe	Der er store omkostninger og vanskeligheder forbundet med at bo på Saltholm og projekter på øen er afhængig af støtte for at være økonomisk bæredygtige.
Regionalt vigtigt område for Grønbroget tudse	Naturlig proces med aflejring af organisk materiale i lavninger og vandhuller ved oversvømmelser med havvand
	Stigende vandstand i havet vil føre til øgede oversvømmelser af selv de højeste steder på øen og gøre de lavvandede lavninger mere salte, hvilket er negativt for brushane. Areal af Saltholm og dermed ynglehabitat for vadefugle vil falde med stigende vandstand i havet
	Mangel på regelmæssigt overvågningsprogram for engryle, brushane og stor kobbersneppe
	Ingen mulighed for at belønne/fremme engfuglevenlig drift via de eksisterende landbrugsstøtteordninger
	mangel på feed back mekanisme mellem overvågning og pleje
	Mangel på regelmæssig overvågning af grønbroget tudse
	Græsning med køer eller heste er afgørende for de fremtidige ynglebestande af vadefugle og grønbroget tudse.
	Det fremtidige niveau for landbrugsstøtte er ukendt, og har stor betydning for kvaliteten af ynglesteder på øen

4. Anbefalinger til fremtidig pleje

4.1. *Opretholdelse af nuværende bevaringsstatus*

- Overvågning af strandengens tilstand og områdets værdi for ynglende vadefugle er ikke en del af et fast overvågningsprogram.
- Beskrivelse af aktiviteter der gennemføres hvert år:
 - Afgræsning af strandenge bør søges opretholdt med køer eller alternativt heste. Afgræsning med får vil ikke være formålstjenligt til opretholdelse af de fine ynglesteder til vadefugle og til græsning af brinker på lavningerne.
- Hvis strandengen og kystlagunerne i fremtiden ikke lever op til de ønskede mål:
 - Ved tilgroning af strandeng gøres der en indsats for at øge græsningstrykket. Høslæt bør inkluderes som redskab til at sikre den rette vegetationsstruktur i vadefuglenes yngleområder.
 - Ved tilgroning af de lavvande, periodisk vandfyldte lavninger og vandingshuller kan aflejring af mudder fjernes med gravemaskine.
 - Taarnby Kommune er ansvarlig myndighed.

4.2. *Forbedret bevaringsstatus*

Ingen forslag.

5. English summary

The whole year grazing during the project has improved the habitat on the island greatly. Perfect breeding conditions concerning vegetation structure was present in 2011 and 2012 for Baltic dunlin, Ruff and Black-tailed Godwit. The targeted mowing regime from 2006-2010 in the core area for the wader birds helped establish the low vegetation.

The future sustainability of grazing of the island was supported by establishing two round ups, a shelter and watering facilities. Watering ponds and stone fences were restored supporting the population of Green toad.

Agri-environmental schemes is the key to the maintenance of the good habitat on Saltholm. If the Danish regulations would include a possibility to reward land owners/tenants for achieving a good habitat for wader birds the future for the habitat on Saltholm would be much more certain.

6. Kort

11

